

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 4 (47)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2012

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 4 (47). — Рівне: РДГУ, 2012. — 242 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти за матеріалами доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підготовки педагогічних кадрів для дошкільної освіти», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом спільно з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України, Педагогічним університетом імені комісії народної освіти (Краків, Польща), Інститутом психології імені Л. С. Віготського Російського державного гуманітарного університету (Москва, Росія), Білоруським педагогічним університетом імені Максима Танка (Мінськ, Білорусь), Бельцьким державним педагогічним університетом імені Алеко Руссо (Бельці, Молдова), факультетом дошкільного виховання та освіти дорослих Дебреценського університету (Гайдубесермень, Угорщина), Кременецьким обласним гуманітарно-педагогічним інститутом імені Тараса Шевченка.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 1 від 31.08.2012 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 06.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2012

КОМПЕТЕНТНІСТЬ БАТЬКІВ ЯК УМОВА УСПІШНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБЛИВОЇ ДИТИНИ

Резюме. У статті на основі аналізу наукової літератури, а також власних досліджень із вивчення сімей «особливих» дітей розкриті сучасні педагогічні підходи до роботи з батьками дітей з особливими потребами, а саме підвищення педагогічної компетентності батьків. Кваліфікована педагогічна допомога сім'ї дітям із особливостями в розвитку істотно доповнює комплекс лікувально-педагогічних заходів. Співпраця з фахівцями необхідна не лише для отримання конкретних навичок і умінь, але і для особистісного зростання самих батьків, які стають рівноправними партнерами педагогів.

Ключові слова: дитина з особливими потребами, особлива дитина, компетентність, педагогічна компетентність батьків, виховання батьків.

Постановка проблеми. Останнім часом різко виріс інтерес до проблеми сім'ї як серед фахівців, так і в суспільстві в цілому. Підставою для цього послужили такі явища, як дестабілізація сім'ї; зростання числа неповних сімей; зниження народжуваності; проблеми взаємин батьків і дітей; зростання числа дітей із відхиленнями в розвитку, поведінці; ускладнення психологічного, емоційного, духовного світу сучасної людини, зростання її потреб, які формуються в сім'ї. Крім того, змінюється і сам суб'єкт процесу виховання і навчання – дитина. Вона стає все більш інформованою і розвиненою. Тому керівництво її духовною і етичною зрілістю вимагає вищої культури і педагогічної майстерності дорослих, синтезу зусиль усіх соціокультурних інститутів. У зв'язку з цим необхідно всі зусилля направляти на відновлення сімейних систем, на підвищення психолого-педагогічної компетенції і культури батьків, культивування взаєморозуміння в сім'ях, удосконалення виховного потенціалу сім'ї. Без особливих труднощів у дитини формується багато якостей особистості в сім'ї, де панує доброзичливість, любов і пошана, усі члени сім'ї допомагають один одному. Тоді легше засвоюється досвід етичної поведінки і первинного соціального спілкування. Отже, виховання дитини повинне починатися з виховання, самовиховання і самоосвіти батьків. Вони повинні знати, не тільки як гратися з дитиною, але і як розвивати психіку дитини і формувати її як особистість.

На сьогодні практично відсутні роботи, що розкривають завдання і особливості діяльності батьків щодо дітей із порушеннями розвитку. Це можна пояснити тим, що діти цієї категорії зазвичай відразу потрапляли до спеціальних установ і роль батьків певною мірою «згасала». Проте в наш час ситуація істотно змінилася. Багато батьків звертаються до фахівців із перших днів виявлення відхилень і цим самим стають учасниками корекційної роботи.

Аналіз досліджень і публікацій. У спеціальній педагогіці сім'я як об'єкт дослідження вивчена дуже мало. Велика увага приділяється науковому вивченню сімей, що мають дітей із найбільш важкими аномаліями розвитку. Розглянутий психологічний клімат сімей, розроблені корекційні заходи, призначені для реалізації конкретної допомоги сім'ям. Відомі роботи Є. Мастюкової (1992), А. Маллер (1996), О. Усанової (1995), В. Ткачової (2000), які висвітлювали проблеми «особливих» дітей та їх батьків.

«Успішна корекційна робота з дитиною не можлива без певної спеціальної освіти батьків. Уся робота закладу повинна бути спрямована на те, щоб батьки з пасивних спостерігачів стали активними учасниками виховання і навчання своїх дітей» – вважає А. Маллер [2, 172].

Є. Мастюкова наполягає на тому, що всю психотерапевтичну роботу з матір'ю необхідно проводити одночасно з навчанням її конкретних прийомів корекційної роботи [3, 281].

В. Ткачова також розглядає роботу з сім'ями, що мають дітей з відхиленнями в розвитку. Вона розробила методику психолого-педагогічної допомоги батькам, у якій виокремлюються два напрями роботи: педагогічний (дія засобами педагогіки) та психологічний (корекція батьківських установок, яка представлена індивідуальною і груповою формами). Автор висловлює думку про те, що «досягнення психокорекційного ефекту здійснюється внаслідок особистої участі матері хворої дитини в її освітньо-виховному процесі» [7, 29].

Л. Виготський підкреслював, що особливості особистості аномальної дитини багато в чому визначаються її місцем у сім'ї. Негативні чинники сімейного виховання здатні викликати затримку психічного розвитку, порушення поведінки і особистісного розвитку в цілому. У зв'язку з цим допомога сім'ї з боку фахівців, держави і суспільства є складовою частиною будь-якої корекційної програми [1, 120].

Мета статті: розкрити сутність поняття «компетентність», визначити шляхи підвищення педагогічної компетентності батьків «особливої» дитини.

Дитина, яка народилася з особливими потребами, займає виняткову соціальну позицію навіть у своїй сім'ї, її взаємини з батьками протікають інакше, тому що порушення розвитку спричинюють розрив усього комплексу соціальних взаємозв'язків дитини з довкіллям.

Науковці зазначають, що на процес соціалізації дитини впливають зовнішні та внутрішні соціальні й біологічні чинники, унаслідок дії яких у дитини відбувається становлення індивідуальності, що зумовлений процесом взаємодії з батьками. Вирішальне значення для соціалізації дитини з особливими потребами має виховна діяльність батьків, що розглядається як вид практичної діяльності, що має свою структуру і реалізується в процесі взаємодії з власною дитиною.

Науковцями доведено, що виховна діяльність батьків «особливих» дітей самостійно не може утворитися через кризу в сім'ї, що виникла внаслідок народження дитини з вадами в розвитку. Це зумовлює необхідність

підвищення компетентності батьків. Компетентність – це міра відповідності знань, умінь і досвіду осіб певного соціально-професійного статусу реальному рівню складності виконуваних ними завдань і вирішуваних проблем.

На відміну від терміну «кваліфікація», компетентність включає крім професійних знань і умінь, що характеризують кваліфікацію, такі якості, як ініціатива, співпраця, здатність працювати в групі, комунікативні здібності, вміння вчитися, оцінювати, логічно мислити, відбирати і використовувати інформацію.

Компетентність – це особисті можливості й кваліфікація (знання, досвід), що дозволяють брати участь у розробці певного кола рішень або вирішувати питання самому, завдяки наявності певних знань, умінь і навиків, що визначається ступенем оволодіння теоретичними засобами пізнавальної або практичної діяльності.

Педагогічна компетентність – здатність зрозуміти потреби дітей, раціонально спрямувати зусилля і засоби на уміння бачити перспективи розвитку дитини.

Педагогічна компетентність відносно дитини з особливостями розвитку – це особисті можливості використовувати сукупність відомостей про специфіку виховання і навчання, взаємодію з дитиною, обтяженою дефектом розвитку, особливостях психічного і особового розвитку дитини в нормі і в патології, її вікових особливостей, про способи, технології педагогічної дії на дитину з урахуванням її первинних і вторинних порушень у розвитку, а так само умінь, що стосуються постановки завдань і організації ситуації; умінь у застосуванні спеціальних прийомів дії на дитину й уміння аналізувати свої дії. Крім того це здатність розуміти потреби дитини і створити умови для їх розумного задоволення, свідомо планувати її освіту та входження в доросле життя відповідно до матеріального достатку сім'ї, здібностей дитини і соціальної ситуації.

Компетентною вважається така діяльність, у якій на високому рівні виконуються функціональні обов'язки, використовуються спеціальні й загальнокультурні знання та уміння, найповніше розкриваються здібності й моральні особистісні якості, досягається високий кінцевий результат. Показником компетентності у взаєминах із дитиною є інтерес до неї, а також до вивчення себе самого, своїх дій.

Педагогічна культура батьків – це осмислений, а іноді й неусвідомлений досвід власного дитинства, результат освіти, самоосвіти, психологічного розвитку особистості. Особливо вона актуалізується з народженням дитини, яка своєю появою на світ, своїми кроками у світ стимулює бурхливий розвиток педагогічної культури батьків. Нерідко батьки виходять у своєму розвитку на необхідний рівень педагогічної культури тоді, коли їхні діти стали дорослими, осмислюючи власні промахи, помилки, нереалізовані можливості. Це ще раз підтверджує важливість ролі дідуся і бабусь у спрямуванні процесу виховання дітей у сім'ї, накладає особливу відповідальність на працівників дитячих дошкільних закладів за роботу з батьками дітей стосовно збагачення педагогічних знань, підвищення педагогічної культури.

Педагогічна освіта батьків покликана збагатити родинне виховання, сприяти зміцненню всіх його ланок, передусім педагогічної компетентності. Особлива відповідальність покладається на педагогів щодо педагогічної освіти тих батьків, у сім'ях яких виховуються діти з порушеннями розвитку.

Батьки повинні відчувати щире повагу до них як до особистостей, зацікавленість їхніми думками і справами. Суть допомоги з боку фахівця полягає в корекції методики виховання. Вона вимагає вдосконалення умов сімейного виховання в різних типах сімей, корекції змісту, форм і методів виховання з урахуванням вікових особливостей дітей, прогнозування розвитку сім'ї, підвищення її психолого-педагогічної культури як засобу переходу сім'ї з об'єкту виховання в суб'єкт саморозвитку і саморегуляції. Батьки повинні зайнятися своєю освітою і самоосвітою, оволодіти основними технологіями виховання. Надати кваліфіковану допомогу у виборі літератури і в складанні програми самоосвіти батьків можуть професійно підготовлені люди: психолог, фахівець із соціальної реабілітації, лікар, соціальний працівник, дефектолог, педагог. Одна з особливостей діяльності фахівця, що працює з сім'єю, – вплив на устрій сімейного життя, що сприяє становленню психолого-педагогічної культури батьків, створення умов у сім'ї для саморозвитку, іншими словами – виховання батьків.

Виховання дитини з обмеженими можливостями вимагає наявності спеціальних знань, перебудови за необхідності міжособистісних стосунків у сім'ї та використання виховної роботи з урахуванням дефекту, типу сім'ї, умов життя. Але треба усвідомити, що готових рецептів виховання на всі випадки життя не може бути. Батьки повинні самі пізнати закономірності розвитку своєї дитини і зіставляти з ними свої дії. Ефективність корекційної роботи з дітьми, що мають порушення в розвитку, у цілому залежить від узгоджених і взаємозв'язаних дій батьків і всіх учасників корекційно-інтеграційного педагогічного процесу.

Роль сім'ї в корекційно-педагогічній роботі полягає в систематичній і цілеспрямованій допомозі дитині, здійснюваною в єдності зі всіма учасниками системи корекційного процесу. Завдання батьків – допомогти дитині в складних умовах хвороби розкрити весь закладений в ній природою потенціал розвитку, сформувані компенсаторні можливості, підготувати до школи, зробити дитину максимально пристосованою до перебування в дитячому колективі й у перспективі до максимальної інтеграції в суспільстві й корисній трудовій та професійній діяльності.

Оскільки успіх корекції забезпечується регулярністю занять, важливо, щоб з дитиною займалися не тільки досвідчені педагоги 2–4 рази на місяць, але й самі батьки в домашніх умовах щодня [9, 38].

У ході індивідуального заняття педагог може підібрати ефективні методи і прийоми корекційно-педагогічної роботи. Із метою отримання батьками своєчасної педагогічної інформації про методи виховання і розвитку малюка всі заняття проводяться в їх присутності [6, 42].

У дошкільний період на батьків припадає велика частка виконання з дітьми завдань, які спеціально розробляють педагоги і психологи. Батьки допомагають і в закріпленні отриманих у ході навчання знань.

Поєднання теоретичних знань, їх закріплення в досвіді сімейного виховання, дискусії і практикуми, звернені до реальних труднощів сімейного виховання, створюють хорошу основу батьківської компетентності [5, 249].

Практичний досвід роботи переконує в тому, що часто батьки основну роль в подоланні порушень психомоторного розвитку відводять медикаментозному лікуванню. Але навіть найкраще медикаментозне лікування є ефективним лише за умови правильного сімейного виховання і проведення батьками цільової системи спеціальних вправ. При дефіциті у вихованні й освіті, діти бувають менш пристосованими до життя, безпорадними навіть у звичайних життєвих ситуаціях. Тому, якими б важкими не були порушення в розвитку дитини, треба вирішувати питання на користь поєднання лікування з освітою. Виховання дитини з відхиленнями в розвитку є коректувальним, тобто воно направлене на організацію лікувально-педагогічного процесу.

Для сім'ї, що виховує «особливу» дитину, дуже важливими є такі функції, як корекційна, розвиваюча, компенсуюча і реабілітаційна, метою яких є, зрештою, досягнення дитиною в майбутньому матеріальної незалежності й соціальної адаптації. Тому батькам необхідні знання з психології, педагогіки, соціальної педагогіки, ряду дисциплін медичного блоку.

Робота з сім'ями ведеться в двох основних напрямках – психотерапевтичному і психолого-педагогічному, які передбачають наступні форми роботи.

Психотерапевтичний напрям: консультування батьків упродовж навчального року; проведення спільних індивідуальних і групових корекційних занять із батьками і дитиною; спільний із батьками аналіз результатів корекційної роботи, що визначає тактику подальшого супроводу дитини; консультування сімей.

Психолого-педагогічний напрям: інформування батьків про особливості розвитку дітей і догляду за ними; формування у батьків розуміння проблем дитини в інтелектуальному, мовленнєвому, фізичному і психічному розвитку; навчання спеціальним умінням, навикам і прийомам взаємодії з дітьми з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Фахівці – співробітники дитячих консультацій, члени психолого-медико-педагогічних консультацій, педагоги – допомагають батькам краще пізнати дитину, розкривають їм суть порушень. Бесіди психолога, педагога, лікарів дозволяють їм виявити, усвідомити приховані можливості своєї дитини. Завдяки цьому батьки отримують певні життєво важливі для них відомості – з чого починати, що робити, як правильно організувати дитині допомогу, спрямовану на подолання порушень. Сім'ї, у якій є така дитина, необхідно за допомогою фахівців оволодіти ситуацією і розкрити етичні, психологічні ресурси, які є в кожного члена сім'ї.

Завдання фахівців щодо батьків полягає в поступовому і послідовному включенні сім'ї у процес корекційної роботи. Це передбачає розширення знань батьків із проблем загального психічного розвитку дітей, їх знайомство з прийомами і методами роботи, участь у практичному навчанні та спостереженнях за динамікою розвитку дитини в процесі корекційно-навчальної взаємодії з фахівцями. Потім розробляються й уточнюються індивідуальні корекційні програми, добираються найбільш ефективні методи та прийоми навчання, дієві форми роботи. Батьки стають активними учасниками цього процесу. Особливе значення надається встановленню психологічної взаємодії між усіма його учасниками, підвищенню психолого-педагогічної компетентності батьків з питань виховання і навчання дітей з порушеннями розвитку. Активне і грамотне залучення батьків до роботи зі своєю дитиною є основним методом психотерапії сім'ї. Батьки повинні отримати інформацію про джерела допомоги: асоціації батьків й інші форми суспільної підтримки, про наявність реабілітаційних центрів у районі проживання.

Висновок. Педагогічна компетентність батьків має вирішальне значення для розвитку «особливої» дитини. Від рівня педагогічної компетентності батьків залежить успішність інтеграції в суспільство дитини з обмеженими можливостями.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в підготовці вихователів дошкільних навчальних закладів до взаємодії з батьками дітей із обмеженими можливостями; організації роботи щодо формування педагогічної компетентності батьків «особливих» дітей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л. С. Диагностика развития и педологическая клиника трудного детства : [в 6 т] / Выготский Л. С. – М. : Педагогика, 1984. – Т. 5. – 369 с.
2. Маллер А. Р. Воспитание и обучение детей с тяжелой интеллектуальной недостаточностью : [учебное пособие] / А. Р. Малер, Г. В. Цикото. – М. : АCADEMIA, 2003. – 202 с.
3. Мастюкова Е. М. Воспитание детей с отклонениями в развитии / Е. М. Мастюкова, А. Г. Московкина. – М. : ВЛАДОС, 2004. – 408 с.
4. Мастюкова Е. М. Лечебная педагогика (ранний и дошкольный возраст) : советы педагогам и родителям по подготовке к обучению детей с особыми проблемами в развитии / Мастюкова Е. М. – М. : ВЛАДОС, 1997. – 304 с.
5. Овчарова Р. В. Психология родительства : [учебное пособие для студентов высших учебных заведений] / Овчарова Р. В. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 362 с.

6. Павлова Н. Н. Повышение педагогической компетентности родителей, воспитывающих ребенка раннего возраста с органическим поражением ЦНС развития / Н. Н. Павлова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2009. – № 3. – С. 42–47.
7. Ткачева В. В. Работа психолога с матерями, воспитывающими детей с тяжелыми двигательными нарушениями / В. В. Ткачева // Дефектология. – 2005. – №1. – С. 25–34.
8. Стребелева Е. А. Современные формы помощи семье, воспитывающей ребенка с отклонениями в развитии / Е. А. Стребелева, А. В. Закрепина // Дефектология. – 2005. – №1. – С. 3–10.
9. Сумарокова И. Г. Психолого-педагогическая работа с семьей, воспитывающей незрячего ребенка раннего и дошкольного возраста / И. Г. Сумарокова // Дефектология. – 2008. – №4. – С. 33–44.

Резюме. В статье на основе анализа научной литературы, а также собственных исследований по изучению семей «особенных» детей раскрыты современные педагогические подходы к работе с родителями детей с особыми потребностями, а именно повышение педагогической компетентности родителей. Квалифицированная педагогическая помощь семье детям с особенностями в развитии существенно дополняет комплекс лечебно-педагогических мероприятий. Сотрудничество со специалистами необходимо не только для получения конкретных навыков и умений, но и для личностного роста самих родителей, которые становятся равноправными партнерами педагогов.

Ключевые слова: ребенок с особыми потребностями, особенный ребенок, компетентность, педагогическая компетентность родителей, воспитание родителей.

The summary. In the article on the basis of analysis of scientific literature, and also own researches on the study of families of the «special» children the modern pedagogical going is exposed near work with the parents of children with the special necessities, namely increase of pedagogical competence of parents. The pedagogical help of family is skilled to the children with features in development substantially complements the complex of therapeutic and educational activities. Collaboration with specialists is needed not only for the receipt of concrete skills and abilities but also for personality growth of parents which become the equal in rights partners of teachers.

Key words: child with the special necessities, special child, competence, pedagogical competence of parents, education of parents.

Одержано редакцією 18.06.2012 р.

УДК: 372.2

Ю.О.ГЛІНЧУК

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТФІЛЬМУ ЯК ДИДАКТИЧНОГО ЗАСОБУ ПРИ ФОРМУВАННІ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Резюме. Стаття присвячена висвітленню ролі мультфільму як дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку та переліку, короткій характеристиці й педагогічним напрямом застосування відповідного асортименту мультфільмів.

Ключові слова: мультфільм, дидактичний засіб, формування елементарних математичних уявлень, діти дошкільного віку.

Постановка проблеми. Одним із визначальних факторів, що впливає на ефективність методики, застосовуваної вихователем у процесі формування елементарних математичних уявлень у дітей, є врахування вікових особливостей дошкільників, оскільки мотивація їх пізнавальної активності безпосередньо пов'язана з особистісними вподобаннями та повсякденним життєвим досвідом. Сьогоднішня дошкільна освіта характеризується широким розмаїттям засобів навчання. Безпосередню залежність між обраними засобами та результативністю формування елементарних математичних уявлень у дошкільників підкреслюють Н. Баглаєва [1], Л. Білоусько [2], Т. Назарова [5], Л. Прессман [6], К. Щербакова [4] та ін.

На необхідності забезпечення різнобічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб наголошується в Законі України «Про дошкільну освіту» [3].

Проте, як свідчать наші спостереження й аналіз психолого-педагогічної літератури, вихователі недооцінюють навчально-виховної ролі мультфільмів і, відповідно, не використовують їх у своїй педагогічній діяльності. У результаті опитування педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів нами було виявлено банальну причину такого стану речей: 88,25 % педагогів не знайомі із широким асортиментом мультфільмів, які можна використовувати в ролі дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень у дітей. Однак ми переконані, що сучасний педагог повинен бути зсередини ознайомлений зі всім тим, чим цікавляться вихованці.

Яскравий приклад ефективного використання мультфільмів та їх елементів можна простежити у промисловості та розважальній галузі, які гнучко реагують на вподобання та інтереси дітей, оскільки саме від цього залежить безпосередній прибуток. У кінотеатрах транслюються популярні серед дітей мультфільми, зображеннями героїв мультфільмів масово прикрашається дитячий одяг, посуд, обгортки цукерок та молочних продуктів, атракціони, меблі; є багато іграшок – прототипів персонажів мультфільмів, конструкторів і наборів

ЗМІСТ

<i>Алеко О. А.</i> Формування первинного соціального досвіду дитини в родині як педагогічна проблема.	3
<i>Анципирович О. Н.</i> Теоретические и практические аспекты проблемы проектирования средств обучения в музыкальном воспитании детей дошкольного возраста.	6
<i>Безносок О. О., Плахотнік О. В.</i> Науково-методичні засади екологічної освіти і виховання учнів початкової школи.	10
<i>Бондаренко Н. Б., Ляшова Н. М.</i> Особливості організації підготовки майбутніх педагогів до роботи в умовах наступності дошкільного закладу та початкової школи.	13
<i>Войтович О. В.</i> Емоційна культура вихователя як умова ефективної педагогічної діяльності.	17
<i>Врочинська Л. І.</i> Дослідження стану роботи педагогів ДНЗ з виховання гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку.	21
<i>Гаврілова Л. Г.</i> Використання мультимедійних навчально-розвивальних засобів у музично-естетичному вихованні дошкільників.	25
<i>Гецько С. І.</i> Компетентність батьків як умова успішного виховання особливої дитини.	29
<i>Глінчук Ю. О.</i> Використання мультфільму як дидактичного засобу при формуванні елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	32
<i>Горбатова Е. В.</i> Развитие изобразительного творчества старших дошкольников в условиях интеграции содержания дошкольного образования.	36
<i>Горопаха Н. М.</i> Компетентнісний підхід у екологічній освіті дітей дошкільного віку.	39
<i>Дичківська І. М.</i> Поліцентрична сутність мотивації до інноваційної педагогічної діяльності.	43
<i>Доманюк О. М.</i> Організаційно-методичні засади співпраці педагогів і батьків у становленні соціального досвіду дошкільників.	48
<i>Дубинина Д. Н.</i> Формирование коммуникативных умений у детей старшего дошкольного возраста.	52
<i>Зайцева Л. І.</i> Педагогічні умови формування у старших дошкільників знань про об'єкти природно-предметного довкілля.	56
<i>Золотарева Е. К.</i> Системная модель инновационного куррикулума для начальной ступени образования.	60
<i>Кирста Н. Р.</i> Психологічний контекст професійно-орієнтованих дисциплін за фахом «Дошкільне виховання».	66
<i>Ковалев В. Н.</i> Формирование конативной конфликтологической компетенции у студентов психологического факультета.	68
<i>Ковшар О. В.</i> Забезпечення готовності до навчання та наступності в контексті організації передшкільної освіти.	71
<i>Козлюк О. А.</i> Інтегрований підхід до проблеми дитинства.	74
<i>Комарова І. А., Спирин С. В.</i> Игровые основы радиационной безопасности дошкольников.	79
<i>Кондратець І. В.</i> Рефлексія як структурний компонент структури готовності педагога до інноваційної діяльності.	83
<i>Кононко О. Л.</i> Психологічні аспекти впровадження компетентнісного підходу в підготовку фахівців із дошкільної освіти.	86
<i>Косарева Г. М.</i> Клінічні прояви, ознаки та симптоми раннього дитячого аутизму.	90
<i>Косарева О. І.</i> Особливості застосування казкотерапії при подоланні емоційних проблем у дітей.	94
<i>Кравцова Е. Е.</i> Общение и деятельность: теоретико-прикладной аспект.	98
<i>Лазарович Н. Б.</i> Наступність у розвитку обдарованості дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.	99
<i>Луценко І. О.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей у контексті системно-цілісного підходу.	103
<i>Малашенок М. А.</i> Развитие творческих способностей дошкольников в процессе обучения ручному ткачеству.	106
<i>Маліновська Н. В.</i> Підготовка майбутніх вихователів до формування мотивації навчально-мовленнєвої діяльності старших дошкільників.	110
<i>Маркотенко Т. С.</i> Фразеологізми як засіб формування національних цінностей у студентів.	113
<i>Марчук Г. В.</i> Соціальний досвід як основа соціальної компетентності дошкільників.	117
<i>Мельникова М. С.</i> Становление дошкольника как субъекта двигательной деятельности.	120
<i>Міхєєва О. І.</i> Педагогічні умови розвитку здібності до вирішування у дітей старшого дошкільного віку.	124
<i>Нечай С. П.</i> Музичний фольклор як домінуючий тип художнього сприйняття світу в період дитинства.	128
<i>Одерій Л. Є., Роздимаха А. І.</i> Особливості використання мистецтвознавчої оповіді в мовленнєвому розвитку дітей дошкільного віку.	131
<i>Олійник О. М.</i> Система підготовки фахівця дошкільної освіти до театральної-ігрової діяльності та професійної майстерності.	135
<i>Онищук І. А.</i> Розвиток творчого самовираження старших дошкільників у музичній діяльності.	138

Павлов Ю. О. Методологічні підходи до організації профілактичної роботи зі студентською молоддю у формуванні здорового способу життя, упередженні ВІЛ/СНІДу.	142
Павлюк Т. О. Засоби та методи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	146
Падалка О. І. Розвиток професійних мотивів у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі формування пріоритетних педагогічних цінностей.	149
Пашико В. Л. Метафора как средство освоения культуры детьми дошкольного возраста.	153
Плахотнік О. В. Формування дружніх взаємин у дітей дошкільного віку.	156
Поніманська Т. І. Підготовка студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку: стан та проблеми.	162
Рего Г. І. Передумови формування методики роботи в інституціях дошкільного виховання Закарпаття (кінця XIX – початку XX ст.).	166
Руденко Ю. А. Компетентнісний підхід до розвитку увиразнення мовлення майбутніх вихователів.	170
Савченко М. В. Педагогічні умови виховання самостійності дітей дошкільного віку в ігровій діяльності.	173
Садова Т. А. Організація пізнавальної діяльності студентів у сучасному ВНЗ: теоретичний аспект.	176
Семенова Н. І. Формування здорової особистості у процесі взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї.	180
Сидельникова О. Д. Виховання ціннісного самоставлення у дітей дошкільного віку.	184
Синельников В. Б., Данилова Н. И. К вопросу о присвоении универсальных категорий человеческого мышления в дошкольном возрасте.	188
Старжинская Н.С., Тукач В.П. Современные тенденции дошкольного образования в Республике Беларусь.	190
Степанова О. І. Мовленнєва ситуація в системі з розвитку усного монологічного мовлення дошкільників.	193
Стреха Е. А. Проблема преемственности в экологическом образовании детей старшего дошкольного и младшего школьного возраста.	196
Сузанская Т. Н. «Детский текст»: к вопросу об историко-литературных основах курса детской литературы.	199
Трусова О.Л. Веб-квест як інноваційна інформаційно-комунікаційна технологія вищої школи підготовки майбутніх вихователів.	205
Фасолько Т. С. Теоретичні підходи до проблеми формування асертивної поведінки у дітей дошкільного віку.	208
Шебеко В. Н. Влияние средств физической культуры на развитие личности ребенка.	211
Шелестова Л. В. Формування картини світу дошкільників: проблеми теорії й практики.	215
Яблонська Т. М. Взаємодія викладача та студентів у педагогічній підготовці, побудованій на принципі рольової перспективи.	220
Янциур Л. А. Художня освіта майбутніх вихователів як основа керівництва образотворчою діяльністю дошкільників.	224
Демень П. Можливості використання методу проектів у румунських дошкільних закладах.	227
Жебровська Т. Зустрічі і навчальні діалоги з мистецтвом, або про мистецтво, близьке дітям.	232
Телекі Ю. Минуле та сучасність дошкільних закладів Угорщини.	235
Відомості про авторів.	238